



PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

629/0

Zpráva o činnosti kontrolní rady Grantové agentury České republiky za období od října 2018 do září 2019



Předkladatel: GA ČR

Doručeno poslancům: 22. října 2019 v 10:32

Zpráva o činnosti kontrolní rady Grantové agentury České republiky za období od října 2018 do září 2019

Zpráva o činnosti kontrolní rady (dále také KR GA ČR) Grantové agentury České republiky (dále jen GA ČR) předkládaná Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (dále jen PS PČR) shrnuje činnost KR GA ČR za uplynulý rok, tedy za období od října 2018 do září 2019. I tentokrát byla zachována struktura předchozí předkládané Zprávy o činnosti KR GA ČR z října 2018 (průběžná půlroční zpráva byla přednesena v dubnu 2019) včetně konkrétních údajů a jejich analýzy. Stejně jako předchozí zprávy vychází z harmonogramu hodnocení grantových projektů, které zahrnují posouzení nově podaných grantových projektů, posouzení průběhu řešení grantových projektů pokračujících z minulých let a hodnocení výsledků řešení ukončených grantových projektů.

Působnost, složení a zasedání KR GA ČR

KR GA ČR je kontrolním orgánem, který byl ustanoven zákonem č. 110/2009 Sb., měnícím zákon č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, podle § 36, odst. 7 tohoto zákona. V rámci svého legislativního zadání KR GA ČR ve smyslu znění odst. 6, § 36 zákona č. 130/2002 Sb. kontroluje legitimitu a regulérnost rozdělování finančních prostředků GA ČR a hospodaření s majetkem státu, k němuž má GA ČR příslušnost hospodaření. Dále projednává stížnosti na postup poskytovatele při hodnocení návrhů grantových projektů, případně dílčích nebo závěrečných zpráv o řešení projektu. Mimo to je KR GA ČR orgánem, který může v důležitých případech předkládat stanoviska předsednictvu GA ČR.

Kontrolní rada má mít deset členů, které z řad odborníků jmenuje PS PČR na návrh právnických osob zabývajících se výzkumem a vývojem. Funkční období členů KR GA ČR je čtyřleté s možností jmenování nejvýše na dvě období po sobě následující. KR GA ČR také předkládá dvakrát ročně PS PČR výroční zprávu o své činnosti (tzv. dílčí, průběžnou zprávu v květnu a souhrnnou zprávu v listopadu).

V uplynulém období KR GA ČR pracovala v téměř plném personálním obsazení, došlo však k velmi podstatné obměně členů. V říjnu 2018 byl Poslaneckou sněmovnou ČR zvolen členem KR GA ČR JUDr. Ing. Zdeněk Dufek, PhD. V březnu

2019 ukončili činnost tři členové – byli to prof. Ing. Mária Režňáková, CSc., prof. Mgr. Libor Jan a Ph.D. a Ing. Mirka Wildmannová, Ph.D. Prof. Ing. Petr Konvalinka, CSc. ukončil první funkční období, zároveň byl od dubna 2019 zvolen do druhého funkčního období. V dubnu byli také zvoleni prof. Ing. František Hrdlička, CSc. a prof. PhDr. Hana Vykopalová, CSc. V červenci 2019 byl dalším členem zvolen prof. Ing. Vladimír Smejkal, CSc. a v září 2019 prof. Ing. Stanislav Labík, CSc. Do plného počtu tak opět zbývá volba jednoho člena KR GA ČR.

Složení KR GA ČR k 30. 9. 2019:

prof. PhDr. Jana Geršlová, CSc. (předsedkyně)

JUDr. Ing. Zdeněk Dufek, Ph.D.

prof. Ing. František Hrdlička, CSc.

prof. Ing. Petr Konvalinka, CSc.

prof. Ing. Stanislav Labík, CSc.

prof. Ing. Jan Roda, CSc.

prof. Ing. Vladimír Smejkal, CSc.

prof. RNDr. Omar Šerý, Ph.D.

prof. PhDr. Hana Vykopalová, CSc.

Ve sledovaném časovém období uskutečnila KR GA ČR celkem sedm zasedání – konkrétně v termínech 1. listopadu 2018, 6. prosince 2018, 7. února 2019, 13. března 2019, 16. května 2019, 20. června 2019 a 19. září 2019 (zasedání v prosinci 2018 se konalo v prostorách rektorátu VUT v Brně, ostatní v prostorách sídla GA ČR na Evropské třídě v Praze 6). Kromě těchto zasedání jsou členové KR GA ČR pravidelně v kontaktu formou elektronické komunikace.

Ve spolupráci s úsekem kontroly Kanceláře GA ČR vykonávala KR GA ČR dohled nad činností celé GA ČR. Zasedání KR GA ČR se pravidelně účastnila předsedkyně GA ČR RNDr. Alice Valkárová, DrSc. Dále byla na zasedáních přítomna ředitelka Kanceláře GA ČR Ing. Lada Knetlová a vedoucí úseku kontroly Ing. Martina Vondráčková. Předsedkyně GA ČR a ředitelka Kanceláře GA ČR podávaly informace o aktuální činnosti GA ČR; zároveň obdržely od členů KR GA ČR přímé informace o zjištěných problémech jak ve finanční, tak i procesní oblasti systému grantové podpory základního výzkumu. Na druhou stranu se předsedkyně KR GA ČR (a místopředsedkyně) pravidelně zúčastňovaly zasedání předsednictva GA ČR (včetně vystoupení na rozšířeném výjezdním zasedání předsednictva v listopadu 2018). Vzájemná informovanost obou stran mezi vedením GA ČR a KR GA ČR (a naopak) přispívá k řešení aktuální situace a pomáhá řešení případných problémů.

Na svých zasedáních KR GA ČR kromě základních úkolů řešila v bodě „Různé“ i některé aktuální problémy, které mohou mít i obecnější souvislosti.

Na květnovém zasedání KR GA ČR byl projednán a schválen aktualizovaný Jednací řád KR GA ČR (původní verze byla z roku 2013), nejen z důvodu personální obměny, ale také i jako reakce na změny jak v GA ČR či např. nové dokumenty („Etický kodex pro řešitele projektů GA ČR“, „Etický kodex pro hodnotitele“ a „Etický kodex zaměstnanců“), o kterých se zmiňujeme níže. Tento nový jednací řád již zcela odráží postupy KR GA ČR především ve vztahu k oprávnění a povinnostem členů a práci uvnitř tohoto orgánu.

Dohled nad činností a kontrola rozdělování finančních prostředků

Podporované projekty GA ČR se dělí do následujících skupin:

1. **standardní grantové projekty** (podpora projektů **základního výzkumu** bez dalších omezujících podmínek, tento typ projektů podporuje GA ČR od svého vzniku, od roku 1993). Téma projektu volí navrhovatel, délka trvání projektů je zpravidla 3 roky. Návrh je přijat k řešení, pokud splňuje všechny podmínky definované zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a podmínek definovaných v zadávací dokumentaci. Při posuzování a hodnocení návrhů projektů jsou hlavními kritérii originalita a kvalita návrhu projektu, dále odborné předpoklady navrhovatele dosáhnout deklarovaného cíle a také přiměřenost nákladů (toto kritérium bylo dříve dosti opomíjeným momentem, avšak v posledních několika letech se – i díky důsledné péči GA ČR a jeho kontrolních orgánů – stalo zcela přirozenou součástí hodnocení). Standardní projekty tvoří stále nejpočetnější skupinu podporovaných grantových projektů základního výzkumu.
2. **juniorské grantové projekty** na podporu mladých a začínajících vědeckých pracovníků je stále ještě poměrně novou kategorií soutěže, vyhlášena byla poprvé v roce 2014. Návrhy mohou být ze všech oblastí základního výzkumu, délka trvání projektu je maximálně 3 roky. Tento typ grantů by měl vést především k budování mezinárodně zkušených vědeckých týmů vybavených patřičným vědeckým zázemím pro řešení základního výzkumu mezinárodního významu. Prozatím se tento trend potvrzuje.
3. **postdoktorské projekty** na podporu mladých a začínajících vědeckých pracovníků (pouze v minulosti udělené projekty, nové soutěže se již nevyhlašují).
4. **mezinárodní grantové projekty** určeny na:

- podporu projektů základního výzkumu na základě bilaterálních dohod GA ČR se zahraničními grantovými institucemi, zejména s Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG), National Science Council of Taiwan (MOST) a National Research Foundation of Korea (NRF);
 - podporu projektů základního výzkumu hodnocených na principu „*Lead Agency*“ (LA), ve spolupráci s Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung (FWF), Rakousko. Podmínkou poskytnutí podpory mezinárodnímu projektu ze strany GA ČR je jeho schválení oběma národními poskytovateli;
 - podporu mezinárodní spolupráce pro získávání ERC grantů „Podpora ERC žadatelů“ je určena řešitelům juniorských grantů GA ČR ze všech vědních oborů, u kterých bylo poslední hodnocení provedené před podáním žádosti o grantový projekt „Podpora ERC žadatelů“ hodnoceno jako splněno nebo vynikající. První veřejnou soutěž vyhlásila GAČR v roce 2018
5. **projekty na podporu excellence** v základním výzkumu. Účelem poskytování podpory na tento typ projektu je podpora multidisciplinárních projektů špičkového základního výzkumu pro několik vědeckých týmů, které nelze financovat v rámci standardních grantových projektů GA ČR (pouze v minulosti udělené projekty, nové soutěže se již nevyhlašují).
6. **grantové projekty excellence v základním výzkumu EXPRO**, jejichž cílem je vytvářet podmínky pro rozvoj excelentního výzkumu, nastavit standardy excelentní vědy a také napomoci překonat bariéry, které snižují úspěch projektových návrhů ERC a umožnit tak nabytí potřebných znalostí a zkušeností, které se zhodnotí při podávání vysoce prestižních evropských grantů.

Vzhledem k tomu, že úkolem KR GA ČR je kontrolní činnost zaměřená na dodržování zadávací dokumentace a pravidel soutěže GA ČR, byly – po vzájemné dohodě – rozděleny jednotlivé vědní oblasti a panely nikoliv podle odborností členů KR (tu zajišťuje činnost panelů a oborových komisí). K zajištění kontrolní činnosti KR GA ČR jsou jednotlivé vědní oblasti přiděleny takto:

- úsek technických věd:

JUDr. Ing. Zdeněk Dufek, PhD.

prof. Ing. Petr Konvalinka, CSc.

- úsek věd o neživé přírodě:
prof. Ing. Jan Roda, CSc.
prof. Ing. František Hrdlička, CSc.

- úsek lékařských a biologických věd:
prof. RNDr. Omar Šerý, Ph.D.

- úsek společenských a humanitních věd:
prof. PhDr. Jana Geršlová, CSc.
prof. PhDr. Hana Vykopalová, CSc.

- úsek zemědělských a biologicko-environmentálních věd:
prof. Ing. Vladimír Smejkal, CSc.
prof. Ing. Stanislav Labík, CSc.

Je však možné – v případě potřeby – vzájemné zastupování, a tudíž kontrolní činnost napříč panely a oborovými komisemi.

Kontrolní činnost KR GA ČR je daná **harmonogramem vyhlášení a hodnocení** veřejných soutěží na podávání projektů. Průběh celé veřejné soutěže GA ČR je pro následující rok stanoven a prochází jednotlivými fázemi: nejprve je veřejná soutěž GA ČR **vyhlašována** zpravidla s termínem uzávěrky na přelomu března a dubna. V následujících dvou měsících probíhá nejprve **formální kontrola náležitostí** předložených návrhů projektů a bezprostředně potom navazuje **první fáze hodnocení** návrhů projektů.

Proces hodnocení návrhů projektů **musí splňovat řadu podmínek**. Zákonem stanovená hodnotící lhůta je 8 měsíců, je zajištěn třístupňový systém hodnocení (hodnotící panely, oborové komise, předsednictvo), zákonem je stanovený počet minimálně dvou nezávislých posudků pro každý návrh projektu, u projektů, které postoupily do druhé fáze posuzování, musí být zajištěn alespoň jeden zahraniční posudek. Platí obecné pravidlo, že účastníci hodnotícího procesu jsou vázáni povinností mlčenlivosti. Návrhy standardních, juniorských a mezinárodních projektů splňující náležitosti zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a podmínky stanovené ve vyhlášení veřejné soutěže jsou postoupeny k hodnocení hodnotícím panelům.¹

¹ V první fázi hodnocení dva členové hodnotícího panelu nezávisle vypracují posudek návrhu grantového projektu a zařadí projekty do kategorií A, B, C nebo Cn, kde kategorie A zahrnuje projekty s nejlepším hodnocením. U mezioborových projektů píše posudek i zpravodaj za vedlejší panel. Další dva členové panelu provádějí hodnocení odborné úrovně projektu formou zařazování projektů do

Na úrovni panelů probíhá **výběr zpravodajů a zahraničních oponentů**. Důležitou součástí této fáze posuzování je zajištění dostatečného počtu nezávislých odborných posudků. Následuje **důkladná diskuse na úrovni panelů a určení pořadí návrhů projektů** (podzimní měsíce). V dalším kroku – ve **druhé fázi** – následuje **určení finálního pořadí návrhů projektů** na úrovni jednotlivých oborových komisí, které pak doporučí návrhy projektů pro financování. **Předsednictvo GA ČR pak definitivně rozhoduje o financování grantových projektů**. Hodnocení dílčích a závěrečných zpráv o řešení projektů probíhá v měsících únor a březen nejdříve na úrovni hodnotících panelů, pak na úrovni oborových komisí. Závěrečné stanovisko k návrhům hodnocení projektů vydává předsednictvo.

KR GA ČR se věnuje **kontrole činnosti panelů** (podle výše uvedeného rozdělení členů KR GA ČR), průběhu **hodnocení návrhů** grantových projektů v hodnotících panelech a také i procesu **hodnocení dosažených výsledků** při řešení jednotlivých grantových projektů. KR GA ČR **v případě nutnosti** upozorňuje členy odborných orgánů na opomenutí nebo nedostatky, které se vyskytovaly při hodnocení projektů. Ve spolupráci s úsekem kontroly Kanceláře GA ČR je důležitá i **kontrola využívání přidělených finančních prostředků** v souladu s návrhy projektů i zadávací dokumentací (schválení přesunů finančních prostředků při opodstatněné změně v postupu řešení projektu).

Harmonogram a přehled činnosti KR GA ČR

V uplynulém období (od října 2019 do září 2019) došlo ke všem činnostem odborných a řídicích orgánů GA ČR.

Jednalo se zejména o následující zasedání odborných panelů, oborových komisí a předsednictva GA ČR:

- **Druhá fáze hodnocení žádostí o udělení grantů GA ČR, která probíhala v měsících říjnu až listopadu 2018**

předepsaných kategorií A, B, C nebo Cn, aniž vypracovávají vlastní oponentský posudek. Poté probíhá zasedání panelu, na němž je u nejméně 30 % návrhů grantových projektů s ohledem na jejich nižší odbornou úroveň (ve srovnání s ostatními návrhy projektů) zastaveno jejich další hodnocení. Ostatní návrhy projektů, s hodnocením lepším, jsou postoupeny k hodnocení zahraničním oponentům. Po získání alespoň jednoho posudku od zahraničního oponenta ke každému návrhu (typicky jsou získány 2 posudky) jsou ve druhé fázi hodnocení návrhy posuzovány v panelech a následně seřazeny podle jejich úrovně. Přitom v této druhé fázi hodnocení je do kategorie A zařazeno nejvýše 25 % návrhů projektů posuzovaných v druhé fázi, u kategorií B a C žádná omezení nejsou stanovena. Oborové komise sestavují pořadí projektů z jednotlivých panelů, které je podkladem pro rozhodnutí předsednictva o výsledcích veřejných soutěží a pro potvrzení výše dotace na příslušný rok. Blíže www.gacr.cz

Určení finálního pořadí návrhů projektů následuje po důkladném posouzení a diskusi na úrovni panelů a poté oborových komisí. Kontrolní rada může potvrdit, že celý proces výběru grantů a jejich hodnocení probíhal **standardním způsobem**. Hlavní úlohu ve výběru mají **odborné panely**, které musí po zhodnocení všech návrhů projektů stanovit ve druhé fázi hodnocení pořadí návrhů projektů v rámci každého panelu. **Oborové komise** pak stanovují pořadí návrhů projektů v rámci dané vědní oblasti. Definitivní výběr financovaných projektů je proveden **Předsednictvem GA ČR**.

Je možné konstatovat, že i v tomto sledovaném období byla **vždy respektována** doporučení panelů a oborových komisí. Výsledky celého procesu hodnocení shrnují následující tabulky²:

Standardní projekty

Oblast	Počet všech návrhů	Počet posuzovaných návrhů	Počet financovaných projektů	Úspěšnost [%]
technické vědy	384	379	126	33,2
vědy o neživé přírodě	381	379	125	33,0
lékařské a biologické vědy	278	278	94	33,8
společenské a humanitní vědy	638	629	179	28,5
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	294	288	98	34,0
celkem	1975	1953	622	31,8

Všechny tabulky této zprávy jsou koncipovány tak, aby bylo možné srovnání s předchozími obdobími a údaji v předchozích zprávách – je zpracováno podle stejného klíče.

Juniorské projekty

Oblast	Počet všech návrhů	Počet posuzovaných návrhů	Počet financovaných projektů	Úspěšnost [%]
technické vědy	40	36	13	36,1
vědy o neživé přírodě	87	83	40	48,2
lékařské a biologické vědy	55	52	22	42,3
společenské a humanitní vědy	31	31	9	29,0
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	65	58	24	41,4
celkem	278	260	108	41,5

Mezinárodní (bilaterální) projekty

Oblast	Počet všech návrhů	Počet posuzovaných návrhů	Počet financovaných projektů	Úspěšnost [%]
technické vědy	20	20	8	40,0
vědy o neživé přírodě	23	22	7	31,8
lékařské a biologické vědy	18	18	5	27,8
společenské a humanitní vědy	5	5	1	20,0
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	6	5	1	20,0
celkem	72	70	22	31,4

Standardní projekty

Předsednictvo na zasedání dne 26. listopadu 2018, na základě doporučení poradních orgánů a za všeobecného konsenzu, rozhodlo financovat 585 standardních projektů. Po rozdělení finančních prostředků rozhodlo předsednictvo na zasedání dne 21. února 2019 financovat dalších 37 standardních projektů. Úspěšnost standardních grantových projektů s počátkem řešení v roce 2019 tak oproti předchozímu roku vzrostla, a to na 31,8 %. Oproti minulému roku se jedná o nárůst o téměř 5,3 %. Za sledované období byla nejnižší úspěšnost zaznamenána v letech 2013 a 2014, kdy byla úspěšnost v průměru pouze 17,5 %

Juniorské projekty

Předsednictvo na zasedání dne 26. listopadu 2018, na základě doporučení poradních orgánů a za všeobecného konsenzu, rozhodlo o financování 103 juniorských projektů. Po rozdělení finančních prostředků rozhodlo předsednictvo na zasedání dne 21. února 2019 financovat dalších 5 juniorských projektů. Úspěšnost v soutěži juniorských grantových projektů s počátkem řešení v roce 2019 tak oproti předchozímu roku vzrostla na více než 41,5 %. Jedná se o zatím nejvyšší úspěšnost během sledovaného období.

LA granty

V rámci společné výzvy k podávání mezinárodních rakousko-českých návrhů projektů na principu Lead Agency s předpokládaným počátkem řešení od 1. ledna 2019 bylo podáno 70 návrhů projektů, které splňovaly podmínky pro hodnocení rakouské agentury Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung (FWF), z nichž bylo financováno 10 mezinárodních grantových projektů s počátkem řešení v roce 2019 (v roce 2017 nebyla vyhlášena společná výzva pro projekty se začátkem řešení v roce 2018).

Grantové projekty excelence v základním výzkumu EXPRO

První veřejnou soutěž projektů tohoto typu GA ČR vyhlásila v roce 2018. Délka trvání projektů je 5 let. Návrhy projektů mohou být podávány ze všech oblastí základního výzkumu. Téma projektu volí navrhovatel, projekt řeší jedna osoba nebo tým vědeckých pracovníků z jedné nebo dvou institucí. Hodnocení probíhá na základě tzv. peer review systému (mezinárodní oborové komise a externí zahraniční oponenti). GA ČR v rámci první veřejné soutěže vyhlášené v roce 2018 obdržela 185 návrhů projektů EXPRO, z nichž jeden uchazeč z veřejné soutěže odstoupil. Ze 184 hodnocených návrhů bylo rozhodnuto o financování 36 projektů EXPRO s počátkem řešení od 1. ledna 2019. Předsednictvo po dobu celého roku podrobně probíralo strategii nových projektů excelence EXPRO. Provedlo výběr zahraničních hodnotitelů projektů do osmi oborových komisí (na základě doporučení a předvýběru agentury Science Connect), seznamovalo se s průběhem hodnocení. Na svém prosincovém zasedání zhodnotilo průběh celé soutěže a navrhlo drobné změny v hodnocicím procesu. KR GA ČR určila jednoho svého člena (podle dohodnuté oblasti působnosti), který nad touto soutěží převzal kontrolní činnost.

Úspěšnost

Úspěšnost u grantových projektů s počátkem řešení v roce 2019 oproti předchozímu roku značně vzrostla, u standardních projektů z loňských 26,6 % na **31,8 %**; u juniorských projektů z 27,1 % na **41,5 %**. Tyto výsledky byly především ovlivněny objemem finančních prostředků poskytnutých GA ČR.

Důležitým momentem – i signálem pro odbornou veřejnost – je prošetření důvodů **pro nepřijetí projektů nebo jejich vyřazení ze soutěže**. V tomto období jejich počet oproti minulému klesl. Konkrétně to bylo:

U standardních projektů bylo předloženo celkem 2067 návrhů projektů, vyřazeno bylo 5 návrhů projektů (oproti 18 projektů v roce 2017). Důvody:

4x – navrhovatel nebo spolunavrhovatel podali (nepřípustně) více návrhů projektů v rámci všech soutěží vyhlašovaných GA ČR v daném roce

1x – část D1 návrhu projektu byla přiložena v nepovoleném jazyce

U juniorských projektů bylo předloženo celkem 263 návrhů projektů, vyřazeno 11 návrhů projektů a u 1 návrhu projektu uchazeč oznámil poskytovateli v průběhu soutěžní lhůty odstoupení ze soutěže (oproti 17 návrhům v roce 2017). Důvody:

11x – navrhovatel nesplňoval všechny podmínky pro juniorské projekty

U mezinárodních projektů bylo předloženo celkem 78 návrhů projektů a u 2 návrhů projektů uchazeč oznámil poskytovateli v průběhu soutěžní lhůty odstoupení ze soutěže (oproti minulému roku, kdy bylo 20 projektů vyřazeno proto, že je nedoporučil zahraniční poskytovatel).

Celkově lze shrnout, že hodnocení žádostí o udělení grantu v GA ČR probíhalo **podle jejich odborné kvality a přiměřenosti finančních požadavků**.

- **Hodnocení průběžných zpráv řešených projektů, které probíhalo převážně v únoru a v březnu 2019**

Hodnocení průběžných zpráv řešených projektů probíhalo **nejprve v odborných panelech, následně v oborových komisích** a závěrečné finální uzavření hodnocení je v rukou **Předsednictva**. Výsledky hodnocení průběžných zpráv řešených projektů shrnují následující tabulky:

Standardní projekty

Oblast	Splněno	Splněno s výhradou	Zastaveno	Celkem
technické vědy	207	21	2	230
vědy o neživé přírodě	230	19	0	249
lékařské a biologické vědy	165	8	0	173
společenské a humanitní vědy	319	59	3	381
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	179	3	0	182
celkem	1100	110	5	1215

Juniorské projekty

Oblast	Splněno	Splněno s výhradou	Zastaveno	Celkem
technické vědy	19	6	0	25
vědy o neživé přírodě	45	4	0	49
lékařské a biologické vědy	27	2	0	29
společenské a humanitní vědy	16	4	0	20
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	28	0	0	28
celkem	135	16	0	151

Mezinárodní (bilaterální) projekty

Oblast	Splněno	Splněno s výhradou	Zastaveno	Celkem
technické vědy	6	1	0	7
vědy o neživé přírodě	14	1	0	15
lékařské a biologické vědy	5	0	0	5
společenské a humanitní vědy	2	2	0	4
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	4	0	0	4
celkem	31	4	0	35

Stejně jako v minulých letech bylo řešení grantových projektů většinou bez problémů, byť byly signalizovány problémy, o kterých již orgány GA ČR opakovaně jednaly. Např. to byl opět zvýšený podíl projektů označených jako „splněno s výhradou“ u společenských a humanitních věd. I nadále je hlavním důvodem např. nedostatečná publikační aktivita řešitelů projektu, problémy v dedikacích publikovaných výstupů (i několikanásobné dedikace), nepřesnosti v použití nebo doložení čerpání finančních prostředků (či dokonce duplicitní financování) a pořád se opakující problém nedostatečného upřesnění plánu řešení projektu pro následující rok. Tyto údaje provázela neustále zdůrazněná snaha po kvalitě z obou stran – jak kvalitě projektů, tak ale i jejich posuzování.

- **Hodnocení závěrečných zpráv ukončených projektů, které bylo náplní prací poradních orgánů v průběhu března 2019**

V průběhu zasedání byly hodnoceny výsledky dosažené při řešení financovaných projektů s rokem ukončení 2018 a projektů, kdy bylo na žádost řešitele odloženo hodnocení zpravidla o jeden rok. Výsledkem hodnocení projektu může být konstatování, že **splnění cílů a dosažené výsledky jsou vynikající, splněno,**

splněno s výhradou, nesplněno, případně hodnocení odloženo. Výsledky hodnocení průběžných zpráv řešených projektů shrnují následující tabulky:³

Standardní projekty

Oblast	Vynikající	Splněno	Splněno s výhradou	Nesplněno	Odložené hodnocení	Celkem
technické vědy	13	74	0	1	28	116
vědy o neživé přírodě	22	60	4	0	24	110
lékařské a biologické vědy	13	37	1	3	38	92
společenské a humanitní vědy	11	46	9	5	147	218
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	16	30	1	1	45	93
celkem	75	247	15	10	282	629

³ Červeně označená čísla znamenají definitivní přesuny na základě rozhodnutí Předsednictva GA ČR.

Postdoktorské projekty

Oblast	Vynikající	Splněno	Splněno s výhradou	Nesplněno	Odložené hodnocení	Celkem
technické vědy	0	0	0	0	0	0
vědy o neživé přírodě	0	0	0	0	0	0
lékařské a biologické vědy	0	0	0	0	0	0
společenské a humanitní vědy	0	0	1	0	0	1
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	0	0	0	0	0	0
celkem	0	0	1	0	0	1

Juniorské projekty

Oblast	Vynikající	Splněno	Splněno s výhradou	Nesplněno	Odložené hodnocení	Celkem
technické vědy	3	12	0	0	3	18
vědy o neživé přírodě	4	15	1	0	5	25
lékařské a biologické vědy	2	3	1	2	7	15
společenské a humanitní vědy	0	3	1	1	6	11
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	3	1	0	1	11	16
celkem	12	34	3	4	32	85

Mezinárodní (bilaterální) projekty

Oblast	Vynikající	Splněno	Splněno s výhradou	Nesplněno	Odložené hodnocení	Celkem
technické vědy	1	0	1	0	1	3
vědy o neživé přírodě	1	5	0	0	1	7
lékařské a biologické vědy	1	1	0	0	2	4
společenské a humanitní vědy	0	0	0	0	1	1
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	0	1	0	0	0	1
celkem	3	7	1	0	5	16

Projekty na podporu excelence v základním výzkumu

Oblast	Vynikající	Splněno	Splněno s výhradou	Nesplněno	Odložené hodnocení	Celkem
technické vědy	0	6	0	0	0	6
vědy o neživé přírodě	0	9	0	0	0	9
lékařské a biologické vědy	0	7	0	0	0	7
společenské a humanitní vědy	0	2	0	6	0	8
zemědělské a biologicko-environmentální vědy	0	6	0	0	0	6
celkem	0	30	0	6	0	36

Výsledky hodnocení závěrečných zpráv – stejně tak jako u zpráv průběžných – přinášejí řadu problémů spojených zejména s plněním plánovaných publikačních výstupů, o kterých se jedná a je snaha nastavit, či lépe řečeno upravit pravidla „Zadávací dokumentace“ tak, aby k nim nedocházelo. Především projekty z oblasti

společenských a humanitních věd mají – ve srovnání s dalšími vědními obory – neustále nejvyšší počet odložených zpráv. Důvodem je druh a rozsah publikačních výstupů i na to navazující dlouhé recenzí řízení. Odložení hodnocení závěrečné zprávy však může být považováno i za nedodržení harmonogramu řešení projektu (což se v některých panelech zcela právem diskutuje).⁴ Zvláště u závěrečných zpráv je kladen důraz na kvalitní práci panelů a oborových rad, které někdy u problematických projektů ne vždy dostatečně pojmenují problémy projektu (což se ovšem stává i u zpráv průběžných).

Kontrolní činnost

Jak již bylo výše uvedeno, členové KR GA ČR navštěvovali i v tomto sledovaném období (od října 2018 do září 2019) některá zasedání hodnotících panelů a oborových komisí. Hlavním úkolem je vždy **kontrola jednotného postupu při hodnocení** a dodržení souladu hodnotících kritérií se **Zadávací dokumentací** i s etickými a legislativními pravidly VaV. Převážné většiny všech zasedání panelů a oborových komisí se zúčastňovali pověřeni členové předsednictva GA ČR a jejich účast tak přispívala ke korektnímu průběhu hodnocení. Na těchto zasedáních jsou také přítomni pracovníci kanceláře GA ČR (pověření pro jednotlivé oborové rady, tedy vědní oblasti), jejichž práce napomáhá nejen bezchybnému průběhu zasedání, ale kteří sledují např. i možné střety zájmu členů hodnotících panelů apod.

Na zasedáních odborných panelů a oborových komisí (ve všech třech výše uvedených fázích hodnocení) bylo členy KR GA ČR fyzicky celkem provedeno 51 kontrol. Každý člen KR GA ČR pak z těchto kontrol zhotoví krátkou zprávu a vždy na následujícím zasedání KR GA ČR referuje o nejdůležitějších skutečnostech. V dosavadní praxi se již mnohokrát stalo, že případná stížnost žadatele byla vyřizována s osobní znalostí člena KR GA ČR z diskuse na jednání hodnotícího panelu či oborové komisi. Se zkušenostmi z hodnocení seznamuje KR GA ČR pravidelně předsedkyně KR GA ČR Předsednictvo GA ČR.

⁴ Diskuse k tomuto problému stále pokračuje, KR navrhovala, že řešením by bylo prodloužení doby řešení grantového projektu na 4 roky, přičemž v posledním roce řešení by již nebyla poskytnuta finanční podpora na řešení projektu z rozpočtu GA ČR a projekt by byl zaměřen jen na publikace výsledku řešení. O tomto řešení se dále jedná.

Hodnocení čerpání finančních prostředků poskytnutých příjemcům na řešení projektů

V uplynulém období KR GA ČR úzce spolupracovala s **úsekem kontroly Kanceláře GA ČR** při kontrolách čerpání finančních prostředků poskytnutých příjemcům na řešení projektů. Většina kontrol probíhala podle předem schváleného plánu kontrol. Další část projektů pak byla kontrolována na základě požadavků KR GA ČR, odborných panelů a oborových komisí. Kontroly proběhly formou veřejnosprávní kontroly, všechny v místě sídla příjemců. Za sledované období říjen 2018 až září 2019 bylo zkontrolováno celkem na 12 institucích 142 grantových projektů. Všechny kontroly v místě sídla příjemců.

Konkrétně to byly:

Fyziologický ústav	18 projektů
Univerzita Palackého v Olomouci	16 projektů
Česká zemědělská univerzita v Praze	6 projektů
Archeologický ústav AV ČR, Praha, v.v.i.	1 projekt
Univerzita Karlova, Matematicko-fyzikální fakulta	3 projekty
Etnologický ústav AV ČR, v.v.i.	5 projektů
Národní ústav duševního zdraví	19 projektů
Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, v.v.i.	41 projektů
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	30 projektů
Ústav chemických procesů AV ČR, v.v.i.	1 projekt
Ústav informatiky AV ČR, v.v.i.	1 projekt
Ústav termomechaniky AV ČR, v.v.i.	1 projekt

Vyřizování stížností podaných do KR GA ČR

Významným úkolem v činnosti KR GA ČR je také **projednávání a vyřizování podnětů** navrhovatelů projektů, námitek a stížností na porušení podmínek veřejné soutěže při hodnocení návrhů projektů, hodnocení řešení projektů a dosažených výsledků. V tomto procesu se KR GA ČR soustřeďuje především na to, zda byla ve všech rovinách posuzovacího procesu dodržována ustanovení Zadávací dokumentace veřejné soutěže, zda panely a oborové komise postupovaly transparentně a zda byl celý proces hodnocení **v souladu s podmínkami veřejné soutěže**. KR GA ČR si je zároveň vědoma, že nemůže a ani nechce nahrazovat odbornou činnost panelů a oborových komisí, kde zasedají významní odborníci příslušného oboru, ani činnost zahraničních expertů.

V časovém rozmezí od října 2018 do září 2019 bylo doručeno celkem 23 stížností na neudělení podpory navrhovaným projektům (odvolání proti neudělení grantové podpory), resp. stížností na nesouhlas s výsledkem oponentního řízení

projektu a následným rozhodnutím předsednictva. U stížností je v přehledu vždy uveden jejich důvod. **Všechny žádosti doručené v hodnoceném období byly ze strany KR GA ČR vyřízeny.**

Dále uvádíme **přehled stížností**, kterými se zabývala KR GA ČR ve sledovaném období. Uvedeno je registrační číslo přihlášky projektu, obecný důvod stížnosti, uchazeč/příjemce a výsledek šetření KR GA ČR.

Stížnosti:

P304-12-2214

Odvolání proti závěrečnému hodnocení, Univerzita Karlova v Praze, 2. lékařská fakulta, nebyla porušena pravidla GA ČR.

13-39515P

Nesouhlas se závěrečným hodnocením, Ústav dějin umění AV ČR, v.v.i., nebyla porušena pravidla GA ČR.

14-19324S

Nesouhlas se závěrečným hodnocením, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, nebyla porušena pravidla GA ČR.

14-21581S

Nesouhlas se závěrečným hodnocením, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-08130S

Žádost o vysvětlení nepřidělení grantu, Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-01562S

Stížnost na postup při hodnocení, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Fakulta chemické technologie, nebyla porušena pravidla GA ČR.

14-04215S

Žádost o zdůvodnění změny hodnocení, Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-28055X

Žádost o přezkoumání posudku, Vysoké učení technické v Brně, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-12006S

Vyjádření k hodnocení, Masarykova univerzita v Brně, Středoevropský technologický institut, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-00726S

Stížnost na hodnocení, Geofyzikální ústav AV ČR, v.v.i., nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-22461Y

Žádost o přezkoumání, Vysoké učení technické v Brně, Fakulta informačních technologií, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-13882S

Žádost o přezkoumání, Masarykova univerzita v Brně, Středoevropský technologický institut, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-24730S

Odvolání proti hodnocení návrhu projektu, Vysoké učení technické v Brně, Středoevropský technologický institut, nebyla porušena pravidla GA ČR.

15-09381S

Nesouhlas se závěrečným hodnocením, Masarykova univerzita v Brně, Středoevropský technologický institut, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-21179S

Vyjádření k hodnocení, Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta tropického zemědělství, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-10602S

Stížnost na způsob posuzování, Česká společnost ornitologická, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-19094S

Odvolání proti rozhodnutí, České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-12301S

Vyslovení nesouhlasu s postupem hodnocení, Univerzita Karlova v Praze, Katolická teologická fakulta, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-21048S

Stížnost na posuzování návrhu projektu, Ostravská univerzita, Centrum excelence IT4Innovations, nebyla porušena pravidla GA ČR.

17-11321S

Žádost o přezkoumání rozhodnutí o neuznání výstupů, Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta podnikohospodářská, nebyla porušena pravidla GA ČR.

19-03367S

Žádost o přezkoumání, Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v.v.i., nebyla porušena pravidla GA ČR.

14-18597P

Žádost o revizi závěrečného hodnocení, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky

20-28692S

Upozornění na neetickou praxi při hodnocení, fyzická osoba

Zastavme se u posledního jmenovaného upozornění. Kontrolní rada GA ČR na svém řádném zasedání dne 19. 9. 2019 projednávala případ zcela bezprecedentního podezření z porušení mlčenlivosti členů panelů. Přesto, že členové panelů podepisují čestné prohlášení, že budou zachovávat přísnou mlčenlivost o důvěrných informacích, nezneužívat takto získaných důvěrných informací ve prospěch třetích osob, mají ctít Etický kodex pro hodnotitele a respektovat vážnost GA ČR, objevil se (a nikoliv poprvé, ale poprvé ve svých důsledcích) případ úniku informací. Kontrolní rada tento případ důkladně probírala a rozhodla se – po zvážení všech okolností – navrhnout Předsednictvu GA ČR rozpuštění celého panelu a vyhlášení nové volby. Tento krok chápe KR GA ČR mimo jiné i jako varování ostatním panelům a všem hodnotitelům, aby se zdrželi podobného jednání, ke kterému se ostatně zavázali čestným prohlášením o mlčenlivosti.

Spolupráce KR GA ČR s ostatními složkami GA ČR

Hlavním partnerem pro plnění funkcí stanovených zákonem bylo pro KR GA ČR předsednictvo GA ČR. Jak již bylo konstatováno, v celém uplynulém období byla spolupráce KR GA ČR s předsedkyní GA ČR a celým předsednictvem GA ČR na velmi dobré úrovni. Na základě podnětů KR GA ČR dochází k návrhům či úpravám zadávací dokumentace a zvyšování transparentnosti hodnotícího procesu (jde např. o dobu řešení projektu s ohledem na délku recenzního řízení v kvalitních časopisech apod.).

Velice těsná spolupráce probíhala s Kanceláří GA ČR vedené Ing. Ladou Knetlovou a především s úsekem kontroly vedeným Ing. Martinou Vondráčkovou. Kontrolní rada ve spolupráci s úsekem kontroly Kanceláře GA ČR vykonávala dohled nad činností celé GA ČR, takže kontrolovala jak činnost předsednictva a jeho poradních orgánů, tak i účelnost a efektivitu využití finančních prostředků rozdělených na jednotlivé grantové projekty. Spolupráce s úsekem kontroly je pro úspěšnou činnost KR GA ČR nezbytná, neboť tento úsek zajišťuje členům KR GA ČR podklady pro jejich kontrolní činnost a zajišťuje administrativu kontrolní rady.

Díky vzájemné komunikaci se řada problémů postupně řeší. Dalšími platformami spolupráce je vzájemná účast na výjezdních zasedáních. Místopředsedkyně KR GA ČR tak např. vystoupila na výjezdním zasedání

Předsednictva GAČR a vedoucích jednotlivých úseků kanceláře GAČR 26.- 27. listopadu v Březnici, členové KR GA ČR byli hosty dalších akcí spojených s oslavami 25. výročí GAČR v roce 2018.

KR GA ČR velmi ocenila přijetí „Etického kodexu pro řešitelů projektů GA ČR“ na podzim 2018, který navazuje na „Etický kodex pro hodnotitele“ a „Etický kodex zaměstnanců“ 2018. Etické otázky byly často předmětem diskusí nejen na zasedáních KR GA ČR a institucionální ukotvení těchto zásad přispěje ke zkvalitnění práce všech stran.

Závěr

Kontrolní rada GA ČR plnila i během období od října 2019 do konce září 2019, stejně jako v předchozím období, všechny úkoly, které jí stanovuje zákon č. 130/2002 Sb., resp. jeho novela obsažená v zákoně č. 110/2009 Sb. Kontrolní rada standardně vykonávala ve sledovaném období kontrolu činnosti GA ČR, vyřizovala stížnosti na neudělení finanční podpory projektům, projednávala a předkládala návrhy na zlepšení činnosti GA ČR a prováděla fyzické kontroly při jednání panelů, oborových komisí a předsednictva za účelem dohledu nad transparentností procesu posuzování návrhů projektů. Ve spolupráci s úsekem kontroly Kanceláře GA ČR kontrolovala čerpání finančních prostředků a zaměřila se na případné neoprávněné nakládání s finančními prostředky. Členové KR GA ČR se aktivně účastnili práce, jak účastí na pravidelných schůzích, tak zejména účastí na jednáních panelů, oborových komisí a předsednictva GA ČR.

V této činnosti bude KR GA ČR pokračovat i nadále, tj. v rámci zákonem daných kompetencí bude nadále navrhopvat opatření na zlepšení činnosti GA ČR a pozornost bude věnovat i kontrole čerpání finančních prostředků poskytnutých GA ČR na řešení grantových projektů a tím přispívat ke zlepšení činnosti celého systému podpory základního výzkumu.

V Praze, dne 10. 10. 2019

Zpracovala:
prof. PhDr. Jana Geršlová, CSc.
předsedkyně KR GA ČR